

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
Needs Assessment of the 21th Century Competencies of School
Administrators Under Sakon Nakhon Primary Educational Service
Area Office 1

กฤตยชญ์ เข้มไคร^{1*} ทศพรพิริชญ์ จันทรักษ์² และวันเพ็ญ นันทาศรี³
Krittayosh Khemkri^{1*} Saphirun Jantarak² and Wanphen Nanthasri³
E-mail : Krittayosh.kh66@snru.ac.th^{1*}

^{1,2,3} ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
^{1,2,3} Master of Education Degree in Educational Administration and Development
Sakon Nakhon Rajabhat University

(Receipt of the manuscript: March 25, 2025; Receipt of the revised
manuscript: May 13, 2025; Acceptance of the final manuscript: May 26, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 327 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.17-0.87 และค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมเท่ากับ 0.097 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงกว่าภาพรวม คือ การมีวิสัยทัศน์ การพัฒนา

*Corresponding author e-mail: Krittayosh.kh66@snru.ac.th

ตนเอง และการบริการที่ดี 3) แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาตนเอง และแนวทางการพัฒนาด้านการบริการที่ดี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 / การประเมินความต้องการจำเป็น / การมีวิสัยทัศน์

Abstract

This study aimed to assess the essential needs for developing 21st-century competencies among school administrators. The sample comprised 327 school administrators and teachers from the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1, selected via multistage random sampling during the 2024 academic year. Data were collected using a five-point rating scale questionnaire. The instrument demonstrated strong psychometric properties, with validity ranging from 0.60 to 1.00, discrimination power between 0.17 and 0.87, and a reliability coefficient of 0.98. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the priority needs index (PNI_{modified}).

The research findings revealed that the current overall competency level of school administrators was high, while their desired overall competency level was at the highest possible. Regarding the needs for competency development, the overall PNI_{modified} was 0.097. Areas with PNI_{modified} values higher than the overall average were identified as visionary leadership, self-development, and service excellence, indicating a greater need for development in these specific areas. Furthermore, the study proposed guidelines for enhancing 21st-century school administrator competencies, specifically focusing on visionary leadership, continuous self-improvement, and service excellence. These proposed guidelines were evaluated as highly appropriate.

Keywords: Administrator Competencies 21st Century / Needs Assessment / Visionary Leadership

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยุคที่เกิดการเรียนรู้และการสื่อสารสารสนเทศรวดเร็ว และไร้พรมแดน สร้างความท้าทายทางการพัฒนาการศึกษาในหลากหลายมิติ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน สมรรถนะที่ตอบสนองต่อยุคสมัย และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการศึกษาตลอดชีวิต จากนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ได้กำหนดให้สร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพพร้อมทั้งพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและครูเป็นแรงขับเคลื่อนผู้เรียนไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาระดับประเทศ (สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2557, ออนไลน์)

สมรรถนะมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำในทุกด้าน จำเป็นต้องมีความรู้ทักษะ และเจตคติในการจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษานั้นคือสิ่งที่ไม่สามารถขาดได้ในการบริหารสถานศึกษา แนวคิดเรื่องสมรรถนะ จึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น (ปาริฉัตร ช่อชิต, 2559) ทำให้เห็นว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยหลักที่ทำการจัดการศึกษาล่วงจากสถานการณ์ในปัจจุบันสถานศึกษานั้นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การนำสมรรถนะต่างๆของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (พิชามญช์ ลาวชัย, 2562)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลิกลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถทักษะ ทักษะคิด อุปนิสัย และความเชื่อผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถวัดหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่แสดงออกมา สิ่งเหล่านี้อาจเกิดได้จากสิ่งที่ติดตัวมาเกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือจากการอบรม นอกจากนี้ยังหมายถึงระดับความสามารถในการใช้กระบวนการที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในองค์กร (ปาริฉัตร ช่อชิต, 2559) และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีส่วนช่วยให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากร เวลา และงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยที่ต้องคำนึงถึงกระบวนการในการดำเนินงานของสถานศึกษา รูปแบบการปฏิบัติงาน ลักษณะนิสัย และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (พงษ์พิชญ์ นิรุตตินานนท์, 2564)

ในบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อน ทั้งในแง่ของการจัดการทรัพยากรที่จำกัด การส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลในทุกกลุ่มผู้เรียน และการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในพื้นที่นี้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและท้าทายอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้บริหารมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการและทิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นบทความวิจัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้ง ในด้านการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและการปรับปรุงคุณภาพการบริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาการมีสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็น ประเมินความต้องการจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 2,095 คน 174 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 179 คน และครู จำนวน 1,916 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2567, ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง สำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan, (1970, p. 608 อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวัสต์, 2551) โดย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ หลายขั้นตอน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน พิจารณาแนวทาง การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง ทางวิชาการระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป วุฒิการศึกษาปริญญาเอกทางด้านบริหาร การศึกษา ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา วิชยฐานะ ชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษาปริญญาโท ด้านบริหารการศึกษา ประสบการณ์ทำงานไม่ น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน และ 3) ครู วิชยฐานะชำนาญพิเศษ วุฒิการศึกษา ปริญญาโท ด้านการศึกษาประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการบริการที่ดี 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ และ 6) ด้านการ มุ่งผลสัมฤทธิ์

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2566 - เดือนมีนาคม พ.ศ.2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และฉบับที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมของแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล (เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ ขนาดของสถานศึกษา) โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ฉบับที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ (Rating scale) แบบตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด และการศึกษาแบบเข้มจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (ชื่อ ตำแหน่ง หน่วยงาน) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ แบบตอบสนองคู่ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด เสนอประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัยและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์คุณภาพ พบว่า ด้านสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.17-0.87 ค่าความเชื่อมั่น 0.98

จากนั้นผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าภาพรวม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโดยกำหนด และร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะ โดยปรับปรุง ตามคำแนะนำ ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จัดพิมพ์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ฉบับร่างเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเข้าร่วมรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Education Area Management Support System) โดยในหนังสือราชการจะมี Qr code ที่ใช้ตอบแบบออนไลน์ผ่านระบบ Google Form โดยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด 327 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ในการเก็บข้อมูลความเหมาะสมของแนวทางในการพัฒนา ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าสภาพปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสม และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโดยใช้วิธีการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็น (I) กับสภาพปัจจุบันในปัจจุบัน (D) ทำการวิเคราะห์ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาของแนวทางการพัฒนาโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) สถิติที่ใช้การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ได้แก่ ค่าดัชนี

Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ด้วยสูตร $PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาตนเอง	4.35	0.68	มาก	4.80	0.37	มากที่สุด
2. การทำงานเป็นทีม	4.36	0.59	มาก	4.76	0.39	มากที่สุด
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารในการปฏิบัติงาน	4.45	0.57	มาก	4.85	0.35	มากที่สุด
4. การบริการที่ดี	4.40	0.70	มาก	4.83	0.37	มากที่สุด
5. การมีวิสัยทัศน์	4.39	0.74	มาก	4.85	0.34	มากที่สุด
6. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.42	0.64	มาก	4.84	0.32	มากที่สุด
รวม	4.40	0.65	มาก	4.82	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1พบว่า

พบว่าสภาพปัจจุบันของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบสามารถเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ

สภาพที่ควรจะเป็น ของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
โดยภาพรวม

สมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified}	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาตนเอง	4.35	0.68	มาก	4.80	0.37	มากที่สุด	0.102	2
2. การทำงานเป็นทีม	4.36	0.59	มาก	4.76	0.39	มากที่สุด	0.092	5
3. การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสารในการปฏิบัติงาน	4.45	0.58	มาก	4.85	0.35	มากที่สุด	0.090	6
4. การบริการที่ดี	4.40	0.70	มาก	4.83	0.37	มากที่สุด	0.097	3
5. การมีวิสัยทัศน์	4.39	0.74	มาก	4.85	0.34	มากที่สุด	0.103	1
6. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.42	0.64	มาก	4.84	0.32	มากที่สุด	0.096	4
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	4.39	0.65	มาก	4.82	0.36	มากที่สุด	0.097	

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พิจารณาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า พบว่า โดยภาพรวมมีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เท่ากับ เท่ากับ 0.097 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีค่าเท่ากับ 0.103 การพัฒนาตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.102 การบริการที่ดี มีค่าเท่ากับ 0.097 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเท่ากับ 0.096 การทำงานเป็นทีม มีค่าเท่ากับ 0.092 และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน มีค่าเท่ากับ 0.090 ตามลำดับ และมีองค์ประกอบที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นไม่น้อยกว่าภาพรวม PNI_{modified} คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การพัฒนาตนเอง และ 3) การบริการที่ดี

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ PNI_{modified} รายด้านกับภาพรวม และการเลือกองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	PNI _{modified}	ผลการเปรียบเทียบ PNI _{modified}	สรุปผล
1. การพัฒนาตนเอง	0.102	สูงกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
2. การทำงานเป็นทีม	0.092	ต่ำกว่าภาพรวม	-
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารในการปฏิบัติงาน	0.090	ต่ำกว่าภาพรวม	-
4. การบริการที่ดี	0.097	สูงกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
5. การมีวิสัยทัศน์	0.103	สูงกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
6. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	0.096	ต่ำกว่าภาพรวม	-
ภาพรวม	0.097		

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ PNI_{modified} รายด้านกับภาพรวม และการเลือกองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ไปหาแนวทางการพัฒนา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงกว่าภาพรวมมี 3 ด้านประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การบริการที่ดี และ 3) การพัฒนาตนเอง ตามลำดับ โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 40 แนวทางในการพัฒนาโดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1

ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มี ทักษะ ทักษะคิด ความรู้ ความสามารถ ที่แสดงออกมาให้เห็นได้ชัดเจน และเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นไปตามนิยามของสมรรถนะของผู้บริหาร พิชมณูชู้ ลาวชัย (2562, น. 4) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะของผู้บริหาร หมายถึง บุคลิกลักษณะของแต่ละคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ความสามารถและทัศนคติความเชื่อและอุปนิสัยของแต่ละบุคคลมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ อีกทั้งอาจได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับพงษ์พิชญ์ นิรุตตินานนท์ (2564, น. 6) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จช่วยให้องค์กรใช้ทรัพยากรทั้งงบประมาณและเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของทั้งคณะครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีวิสัยทัศน์ สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา เป็นไปตามนิยามของการมีวิสัยทัศน์ของ ธวัชชัย แสนดวง (2565, น. 28) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำจะต้องมองอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ มองเห็นภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย และภาระหน้าที่ของหน่วยงานในสถานศึกษา สามารถพัฒนาองค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ เพื่อที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สมบูรณ์รอบด้าน การกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของครู นักเรียน ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับภัทรยุทธ ไสภอัสวภรณ์ (2566) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารต้องวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเห็นความสำคัญว่าครู นักเรียน และ

ผู้ปกครองต้องรับรู้ได้ถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่จะส่งผลถึงโรงเรียน และควรนำเอาหลัก PDCA มาปรับใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วยเช่นกัน

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) สูงกว่าภาพรวม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการบริการที่ดี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถนะด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะทำให้การมองเห็นภาพรวมและแนวทางการบริหารและการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ได้อย่างชัดเจนว่าเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่แท้จริงคืออะไร เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ท้าทายแต่ยังอยู่ในกรอบของความเป็นไปได้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงคุณภาพแบบเกื้อกูลกันและกัน โดยร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม จำเป็นต้องมีการสื่อสารและทำความเข้าใจกับทุกคนในสถานศึกษา สร้างความยืดหยุ่นในการบริหารงานปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและพัฒนากลยุทธ์ให้เหมาะสมกับบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นไปตามนิยามของ พงษ์พิชญ์ นิรุตตินานนท์ (2564, น. 62) ที่กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์เป็นคุณลักษณะและความสามารถที่แสดงออกมา ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง แผนงาน เป้าหมาย หรือการบูรณาการความรู้ ค่านิยม ประสบการณ์ เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และยอมรับแนวคิดวิธีการใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทีป ปัญญา, พรเทพ เมืองแมน, & สุขุม มูลเมือง (2565, น. 148) ที่กล่าวว่า ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นผู้กำหนดทิศทาง และเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคต มีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันในการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และโน้มนำให้เกิดผลสู่เป้าหมายที่ดีในอนาคตขององค์กร นอกจากนี้ยังมีปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานคือ “การรับรู้บรรยากาศองค์กร” องค์กรที่มีบรรยากาศที่ดีจะส่งผลผู้ปฏิบัติงาน เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การให้มีความรัก ความสามัคคี มีขวัญกำลังใจที่ดีจะส่งผลให้สามารถลดความขัดแย้งระหว่างบุคลากรในองค์กรได้

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทั้งหมด 40 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแนวทางการพัฒนาถูกสร้างมาจากนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ขององค์ประกอบแต่ละด้าน นำไปให้

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนา โดยนำเอาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาใส่เพิ่มเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้มีความสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถนะด้านการมีวิสัยทัศน์ คือความสามารถในการกำหนดและเผยแพร่วิสัยทัศน์ ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง การยอมรับแนวคิดหรือวิธีการใหม่ๆ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) ใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ในการบริหาร และการจัดการในสถานศึกษา โดยมีข้อมูลเพื่อการปรับปรุงการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2) สร้างวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่นโดยปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

3) แทรกซึมวิสัยทัศน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยการนำวิสัยทัศน์มาพูดประจำวัน โดยสื่อสารผ่านคำพูดและการกระทำของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

4.2 แนวทางการพัฒนาด้านการบริการที่ดี โดยมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริการที่ดี และการปรับปรุงระบบบริการเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของรับบริการ จะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของทั้งสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) ใช้ระบบเทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกของผู้รับบริการ ระบบตอบกลับอัตโนมัติสำหรับติดตามผลการเรียนและข้อสงสัยทั่วไปของผู้รับบริการ

2) จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) อยู่เป็นประจำเพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงระบบอย่างสม่ำเสมอ

3) ส่งเสริมการให้รางวัลสำหรับผู้บริหารที่มีผลงานด้านการให้บริการยอดเยี่ยม

4.3 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาตนเอง เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาที่ช่วยให้ตัวของผู้บริหารเอง หรือผู้ปฏิบัติงาน มีความสามารถที่สูงขึ้นเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) จัดให้มีการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ในสายงานการบริหารการศึกษาแก่คณะผู้บริหารสถานศึกษา

2) ส่งเสริมให้ผู้บริหารเข้าร่วมเครือข่ายวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ
สำหรับการพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้ไปสู่ระดับสากล

3) สร้างระบบดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษาได้เป็นระบบและมีแบบแผน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอแนวปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นรวมถึง
ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยที่ผู้บริหารสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปออกแบบนโยบาย ดูแล ช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียน
ในสังกัดได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วน

1.2 ผลการวิจัยจะทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 และนำไปใช้ในเขตพื้นที่การศึกษาของตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ควรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการทำวิจัย เพื่อให้ได้รูปแบบฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
ให้มีสมรรถนะที่มากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้ที่สนใจสามารถนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปทำการศึกษา
เพิ่มเติม เช่น การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร
การเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ธวัชชัย แสตนดวง. (2565). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประทีป ปัญญา, พรเทพ เมืองแมน, & สุขุม มูลเมือง. (2565). การศึกษาอิทธิพลข้ามระดับของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้ตามและการรับรู้บรรยากาศองค์กรของอาจารย์ ผู้สอน คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันการศึกษาเอกชน. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(1), 145-160.
- ปาริฉัตร ช่อขิด. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์พิชญ์ นิรุตตินานนท์. (2564). *ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พิชามญช์ ลาวชัย. (2562). *สมรรถนะของผู้บริหารกับงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรยุทธ โสภอัสวภรณ์. (2566). การพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 21(1), 294-308.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/การเรียนรู้ในศตวรรษที่-2/>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (2562). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2566-2570*. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.